

Opgave 1. Het collectieve dilemma.

Onderstaande pay-off matrix geeft de effecten voor de burger weer, bij de keuze om belasting te betalen voor collectieve goederen, of juist belasting te ontduiken (meeliftgedrag), waardoor andere burgers de kosten van collectieve goederen dragen. In deze situatie betreft het een polder, die bij hoog water overstroomt. De bewoners van de polder hebben als gezamenlijke belang dat er een dijk aangelegd wordt. Er is geen overheid in het spel om de onderhandelingen te coördineren.

<i>prijs-profijt verhouding</i>		burger Y			
		belasting betalen		meeliften	
burger X	belasting betalen	hoog	hoog	slecht	heel hoog
	mee liften	heel hoog	slecht	redelijk	redelijk

De beloning in de pay-off matrix is de verhouding tussen betaalde belasting (prijs) en het gemak van de collectieve voorziening (profijt). In de pay-off matrix wordt er van uit gegaan dat burgers hun eigen belang nastreven (zo min mogelijk belasting betalen), maar dat beide burgers veel voordeel hebben van de dijk. Niet betalen, maar wel gebruik maken van het collectieve goed, levert de beste prijs-profijt verhouding op. Niet betalen en beide meeliften betekent dat de dijk niet geproduceerd kan worden.

1. Leg uit dat meeliften een rationele keuze is, zolang niet teveel mensen meeliften.
2. Leg uit dat samenwerken in deze situatie volgens de pay-off matrix meer oplevert dan het nastreven van eigenbelang.
3. Leg uit dat het centraal coördineren van de productie van collectieve goederen door de overheid meer kans van slagen heeft. Gebruik in je antwoord het begrip "collectieve dwang".
4. Is er in bovenstaande pay-off matrix sprake van een gevangendilemma? Leg uit waarom wel of niet.